

ACTIVITEITENPLAN 2021 – 2024

1	Voorwoord
3	Nederlands Openluchtmuseum
3	Missie
3	Visie
3	Profiel
4	Kernwaarden
5	Werkwijze
7	Maatschappelijke positionering
9	Terugblik
9	Organisatorische ontwikkelingen
9	Zakelijke ontwikkelingen
11	Vooruitblik
11	Inhoudelijke ontwikkelingen
11	Aansluiting bij de beleidsprioriteiten van OCW
12	Zakelijke koers
13	Zelfevaluatie en visitatie
15	Activiteiten
15	Presentaties
18	Programmering
20	Educatie
21	Kennis en Collecties
24	Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland
28	Marketing en communicatie
28	Doelgroepen
28	Publieksbereik
28	Marketingactiviteiten en prijsstrategie
30	Ondernemerschap
30	Financieringsmix en verdienmodel
30	Partners van het museum
30	Commerciële activiteiten
Bijlage I	Toepassing Culturele Codes
	Code Diversiteit & Inclusie
	Fair Practice Code
	Governance Code Cultuur
Bijlage II	Kwantificering activiteiten
Bijlage III	Meerjarenbegroting
	Beknopte toelichting meerjarenbegroting 2021-2024
Bijlage IV	Statuten
Bijlage V	Meerjarenonderhoudsplan

VOORWOORD

De afgelopen vier jaar heeft het museum een groot aantal ontwikkelingen doorgemaakt. De Canon van Nederland is gerealiseerd in het nieuwe Canongebouw en het landelijke Canonnetwerk is opgezet. De Maand van de Geschiedenis professionaliseerde sterk en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland is onderdeel gaan uitmaken van de organisatie van het Nederlands Openluchtmuseum. Verder heeft het Openluchtmuseum samen met andere musea gebouwd aan CollectieCentrum Nederland, het grootste, duurzame collectiedepot van Europa. Vanaf 2019 wordt gewerkt met jaarthema's voor de programmering en een toelichtende tijdelijke tentoonstelling vanuit de eigen collectie. De bezoekersaantallen stegen jaarlijks, tot 560.000 bezoekers in 2019. Ook de waardering van het publiek nam toe. Op deze ontwikkelingen willen we na de coronacrisis in de komende beleidsperiode voortbouwen.

Het Nederlands Openluchtmuseum heeft voor de komende beleidsperiode, in nauwe samenwerking met medewerkers en partners, een nieuwe missie en visie geformuleerd. Hiermee stelt het museum zich ten doel om bij te dragen aan verbinding in de samenleving en bewustwording te creëren op het gebied van duurzaam samen leven. Uiteraard op een inclusieve en participatieve wijze. Wij kijken ernaar uit om de komende jaren aan de hand van de nieuwe missie en visie het beleid te concretiseren en presenteren. In dit plan lichten we toe hoe de nieuwe missie en visie zich vertaalt in onze organisatie en al onze activiteiten.

Teus Eenkhoorn, directeur-bestuurder Nederlands Openluchtmuseum

WE DELEN MEER
MET ELKAAR
DAN WE DENKEN

NEDERLANDS OPENLUCHTMUSEUM

MISSIE

Het Nederlands Openluchtmuseum geeft materieel en immaterieel erfgoed door aan toekomstige generaties. Het museum bewaart en verzamelt verhalen, tradities, gebouwen en objecten over het dagelijks leven. Met levendige presentaties maakt het museum geschiedenis relevant voor nu en morgen. Zo draagt het museum bij aan verbinding in de samenleving.

VISIE

Door kennis en verhalen uit het verleden te delen geeft het museum inzicht in vandaag en brengt het inspiratie voor morgen. Vanuit een inclusieve benadering, samen met publiek, partners en gemeenschappen, geeft het Nederlands Openluchtmuseum steeds opnieuw betekenis aan het verleden. Door van en over elkaar te leren vergroten we het begrip voor elkaar en voor onze omgeving.

GESCHIEDENIS VAN HET DAGELIJKS LEVEN

PROFIEL

Openluchtmuseum

Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem toont de geschiedenis van het dagelijks leven aan de hand van authentieke gebouwen, voorwerpen, gewoonten, vaardigheden en ware verhalen. In het museum ervaren bezoekers het verleden met al hun zintuigen; het prikkelen van hoofd, hart en handen zit in het DNA. De levendige en interactieve manier van presenteren maakt geschiedenis toegankelijk voor een groot en breed publiek. Dat maakt het museum een aantrekkelijke bestemming voor een leuk dagje uit. Het stimuleren van de dialoog tussen bezoekers en het delen van ervaringen onderscheidt het Nederlands Openluchtmuseum van veel andere musea.

Canon van Nederland

Het Nederlands Openluchtmuseum presenteert sinds 2017 de interactieve Canonpresentatie en beheert de educatieve website www.canonvannederland.nl. De Canon toont vijftig vensters met belangrijke gebeurtenissen, personen en voorwerpen die Nederland hebben gemaakt tot wat het nu is.

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland

Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland maakt onderdeel uit van het museum en ondersteunt erfgoedgemeenschappen in het Koninkrijk der Nederlanden in de borging van hun immaterieel erfgoed. Erfgoedgemeenschappen vinden in het Nederlands Openluchtmuseum een plek en podium voor onderzoek en experiment.

Netwerkorganisatie

Het Nederlands Openluchtmuseum is een netwerkorganisatie. Het museum vormt het hart van het groeiende landelijke Canonnetwerk. Daarnaast organiseert het jaarlijks de Maand van de Geschiedenis. Het Nederlands Openluchtmuseum is tevens actief in vele (inter)nationale netwerken van musea, erfgoedgemeenschappen en -instanties. Dat zorgt voor een groot bereik, veel uitwisseling en samenwerking. In de regio bekleedt het Nederlands Openluchtmuseum een maatschappelijk relevante positie, onder andere door samenwerkingen aan te gaan met lokale en regionale partners.

KERNWAARDEN

Inclusief

Het museum wil een afspiegeling zijn van de samenleving in de collectie, de programmering, het publiek, het personeel en de partners. Om dit te bereiken, werkt het museum aan een omgeving waar iedereen zich thuis voelt en meedoet. Vanuit een inclusieve benadering wil het Nederlands Openluchtmuseum er zijn voor iedereen.

Verbindend

Het Nederlands Openluchtmuseum is open en gastvrij. Vanuit deze houding zoekt het museum naar verbinding: het nodigt medewerkers en bezoekers uit om de dialoog aan te gaan over actuele thema's ingebed in historische context, werkt nauw samen met gemeenschappen en partners. Het Nederlands Openluchtmuseum is ervan overtuigd dat ontmoeting, participatie en samenwerking leidt tot begrip en respect voor elkaar.

Duurzaam

Duurzaamheid en toekomstbestendigheid staan centraal in alles wat het Nederlands Openluchtmuseum doet. De SDGs van de Verenigde Naties vormen hierbij een leidraad. Het museum zet de eigen kennis over circulariteit en biodiversiteit in om bewustwording op het gebied van duurzaamheid te creëren bij een breed publiek.

Ondernemend

Het Nederlands Openluchtmuseum is proactief en ondernemend. Vanuit de eigen identiteit ontwikkelt het museum zich voortdurend, speelt het in op maatschappelijke ontwikkelingen en gaat het samenwerken aan met partners uit andere sectoren (zorg, onderwijs, bedrijfsleven). Bij alle beslissingen zijn stabiliteit, bestendigheid en continuïteit voor de lange termijn leidend.

WERKWIJZE

Participatief

Het museum werkt participatief en wil de samenleving op duurzame wijze betrekken. Het nodigt individuen, gemeenschappen, bedrijven en organisaties uit om elkaar te ontmoeten, het gesprek aan te gaan of samen te werken, binnen of buiten het museum. Deze partijen worden in een vroeg stadium aangehaakt en blijven vaak betrokken nadat het project is opgeleverd.

Samenwerken met gemeenschappen en organisaties

Het Nederlands Openluchtmuseum werkt al vele jaren samen met organisaties, groepen of erfgoedgemeenschappen die het museum nog niet goed weten te vinden. Samen met hen denkt het museum na over doelen en uitwerkingen van nieuwe projecten om maatschappelijke impact te creëren. Ze dragen bijvoorbeeld bij aan de invulling van tentoonstellingen en hebben ideeën voor het organiseren van activiteiten in het museum. Het museum stelt zich hiervoor open en nodigt betrokkenen actief uit. Het museum stelt zich ten doel om het aantal gemeenschappen en organisaties waarmee het samenwerkt nog meer uit te breiden en de weg van gezamenlijk eigenaarschap (co-creatie) verder te verkennen. Het museum brengt zo constructief, op basis van gelijkwaardigheid, diversiteit in het museum. Dit verrijkt het netwerk van het museum en het

publieksprogramma. Het zorgt ervoor dat nieuwe groepen het museum weten te vinden, zich gerepresenteerd zien en daardoor welkom voelen.

Interactie met bezoekers

In het Nederlands Openluchtmuseum ligt de nadruk op het ervaren en beleven van de geschiedenis van het dagelijks leven. Er is persoonlijk contact tussen museumpresentatoren en bezoekers, er wordt muziek gemaakt en gekookt, er zijn rondleidingen en proeverijen. In plaats van vertellen, richt de communicatie met de bezoeker zich de komende jaren op verbinden. Bezoekers maken geschiedenis in het Nederlands Openluchtmuseum, met elkaar en met de medewerkers. Ze delen een verhaal, maken hun mening kenbaar of uiten een idee. De publiekspresentaties nodigen hiertoe uit. Het museum is ervan overtuigd dat betrokkenheid van het publiek zorgt voor een duurzame verbintenis. Het gaat in de programmering van het Nederlands Openluchtmuseum steeds meer over het meedoen, ervaren, beleven en het stimuleren van de dialoog. Door de functie van ontmoetingsplaats te ontwikkelen, versterkt het museum zijn maatschappelijke rol.

Toegankelijk, actief en interactief

Een bezoek aan het Nederlands Openluchtmuseum is een leuk dagje uit. Hier worden de zintuigen geprikkeld en worden bezoekers uitgedaagd om mee te doen en om met elkaar het gesprek aan te gaan over het Nederland van toen, nu en de toekomst. Museumpresentatoren brengen de dialoog op gang. Rondleiders werken volgens de I ASK-methode en stimuleren bezoekers om zich open te stellen voor andere zienswijzen. De Canon van Nederland laat bezoekers de geschiedenis ontdekken met spel en interactieve elementen.

MAATSCHAPPELIJKE POSITIONERING

Maatschappelijk bewustzijn is voor het Nederlands Openluchtmuseum een vanzelfsprekendheid. Het museum zoekt actief naar aansluiting op actuele maatschappelijke thema's en onderzoekt in presentaties, tentoonstellingen en debatten welke rol geschiedenis en erfgoed speelt in actuele context. Dit doet het museum door actief samen te werken met maatschappelijke organisaties en partners, onderwijs- en kennisinstellingen, overheden, gemeenschappen en individuen. Zij worden nauw betrokken bij het (door)ontwikkelen van activiteiten.

Het Nederlands Openluchtmuseum is er voor iedereen. Het museum biedt een veelheid aan verhalen over en perspectieven op het dagelijks leven en schept ruimte voor ontmoeting. Zo bereikt het een breed en divers publiek. Het activeert bezoekers om het gesprek aan te gaan via wezenlijke aspecten van het dagelijks leven als sleutel om identiteit te bevragen en te onderzoeken. Het zoekt daarbij naar verbinding tussen mensen en wil het unieke én het gemeenschappelijke zichtbaar maken.

Om groepen en individuen te bereiken die zich nu nog minder aangesproken voelen, spant het museum zich op verschillende manieren in. Zo helpt het nieuwkomers bij het vinden van een plek in de samenleving door hen een werk(ervarings)plek in het museum aan te bieden en een podium te bieden in de programmering. Om de drempel van het museumbezoek voor

zoveel mogelijk mensen te verlagen zet het museum projecten op in de wijk en de regio, in samenwerking met regionale partners zoals SBV Vitesse, Presikhaaf University en zorginstelling Pleyade.

TERUGBLIK

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

Het museum stond in 2017 in het teken van de opening van de Canon van Nederland. In 2018 richtte het museum zich op het stabiliseren van de organisatie en activiteiten. De heer dr. W. Bijleveld werd opgevolgd door de heer mr. B. Eenkhoorn als directeur-bestuurder. De organisatie, die door de omvang van het Canon van Nederland-project was uitgedijd, moest bezuinigen en reorganisatie was noodzakelijk. Het ontwikkelen van de slagvaardige organisatie stond in 2019 centraal: van lijnorganisatie naar matrixorganisatie. Hiermee werd geluisterd naar de wensen die tot uiting kwamen in het medewerkersonderzoek. Eén managementlaag verdween uit de organisatie, splitsing tussen ontwikkeling en uitvoering werd aangebracht, dienend leiderschap werd geïntroduceerd en projectmatig werken werd verder ontwikkeld. De personele bezetting van het Nederlands Openluchtmuseum telt gemiddeld 354 medewerkers, in totaal gemiddeld 242 fte. Daarnaast zijn er gemiddeld 349 vrijwilligers actief.

ZAKELIJKE ONTWIKKELINGEN

In de periode 2017-2020 is het cultureel ondernemerschap verder ontwikkeld en doorgevoerd in de organisatie van het Nederlands Openluchtmuseum. Onder cultureel ondernemerschap verstaat het museum het creëren van de juiste balans tussen de zakelijke en museale doelstellingen om zo te komen tot een effectieve bedrijfsvoering en te voldoen aan de verwachtingen en eisen die gesteld worden aan een museum van deze omvang.

Toename van de publieksinkomsten is bereikt door het betrekken van ondernemingsactiviteiten bij het museale concept. Incidenteel tegenvallende inkomsten kan het museum opvangen met de algemene reserves. De inzet van marketing als strategisch instrument en de samenwerking met commerciële partijen biedt de mogelijkheid om actiematig in te spelen op minder bezoekers en dus minder inkomsten. Kostenbeheersing en kostenreductie is altijd een belangrijk thema binnen het Nederlands Openluchtmuseum.

De coronacrisis heeft in 2020 veel impact gehad. Vrijwel alle publieksactiviteiten zijn stil komen te liggen en vanaf 1 juni 2020 weer mondjesmaat opgestart. Deze situatie dwong het museum in eerste instantie tot crisismanagement om de nieuwe situatie inzichtelijk en beheersbaar te maken. Vervolgens is het museum met veel creativiteit en binnen de geldende richtlijnen weer gaan focussen op de exploitatie.

**DIENEND LEIDERSCHAP
WERD GEÏNTRODUCEERD
EN PROJECTMATIG
WERKEN WERD VERDER
ONTWIKKELD**

VOORUITBLIK

INHOUDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Vanaf 2021 zet het museum zich in alles wat het doet nog meer in om het gemeenschappelijke dat verbindt zichtbaar te maken en de duurzame relatie tussen mensen en hun omgeving uit te lichten.

Het gemeenschappelijke dat verbindt

Het Nederlands Openluchtmuseum heeft als uitgangspunt dat identiteit geen vaststaand gegeven is, maar is samengesteld uit een veelheid aan kenmerken. Denk aan gender, religie, culturele herkomst, beroep en hobby's. De ambitie van het Nederlands Openluchtmuseum is om in de programmering het gesprek hierover aan te gaan. Zo wil het museum bezoekers laten ervaren dat mensen veel meer gemeenschappelijk hebben dan ze denken.

Duurzame relatie tussen mens en omgeving

In de collectie, de presentaties en de programmering van het Nederlands Openluchtmuseum onderzoekt het museum hoe mensen omgaan met elkaar en met hun omgeving – vroeger, nu en in de toekomst –

om zo te inspireren en meer bewustwording te creëren rondom duurzaam samenleven.

AANSLUITING BIJ DE BELEIDSPRIORITEITEN VAN HET MINISTERIE VAN OCW

Verbreding en vernieuwing

Het Nederlands Openluchtmuseum verbreedt en vernieuwt voortdurend om aan te sluiten bij de actualiteit en nieuwe doelgroepen en komende generaties beter te bereiken en te bedienen.

In 2021-2024 gaat het museum jaarlijks minimaal drie bestaande presentaties herzien en vernieuwen. Ook realiseert het museum een aantal nieuwe publiekspresentaties.

De interactieve Canon van Nederland-tentoonstelling is een waardevolle aanvulling op het museale aanbod waarmee het museum veel jongeren bereikt, zowel via het onderwijs als via bijvoorbeeld de campagne gericht op achttienjarigen.

Het faciliteren van Erfgoed Jong, een netwerk van jongeren van 16-30 jaar met interesse in (materieel en immaterieel) erfgoed in Nederland, is tevens een voorbeeld van actieve betrokkenheid bij jongeren.

Een sterke culturele sector

Een eerlijke beloning van medewerkers en vrijwilligers staat bij het Nederlands Openluchtmuseum voorop. Het museum is zich bewust van de positie in de maatschappij en zet deze graag in om mensen te helpen, bijvoorbeeld door de in 2020 gestarte samenwerking met de gemeente Arnhem om nieuwkomers een werk(ervarings)plek in het museum te bieden.

Cultuur van en voor iedereen

De periode 2021-2024 draait voor het Nederlands Openluchtmuseum nog meer om participatie. Het museum nodigt iedereen uit om cultuur te beleven met hoofd, hart en handen. Zo zet het met een zorginstelling een reminiscentieproject op voor ouderen met dementie, ontwikkelt het programmering samen met nieuwkomers en zijn er voor jongeren avondopenstellingen.

Vergroting van de diversiteit en inclusiviteit in het personeelsbestand en publieksbereik is een belangrijke speerpunt in het beleid van het Nederlands Openluchtmuseum. Het museum gelooft dat iedereen zich moet kunnen

herkennen in het museum. Om dit te bereiken, gaat het museum bijvoorbeeld actief verzamelen en de collectie versterken.

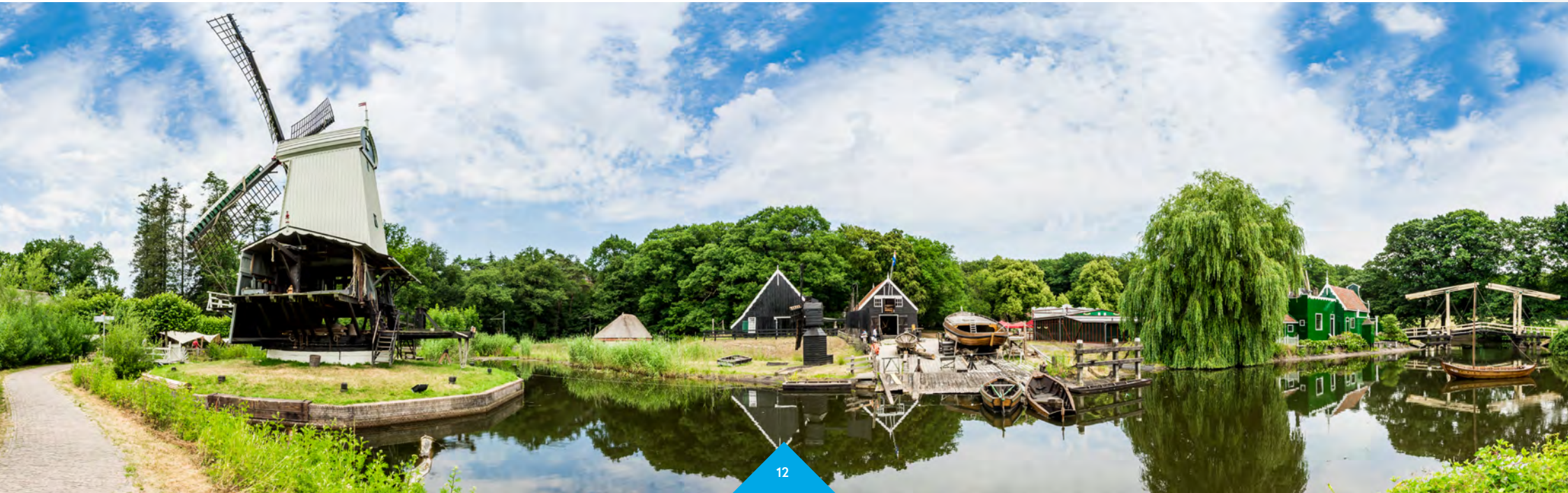
Cultuur is grenzeloos

Het Nederlands Openluchtmuseum is het museum van het dagelijks leven en spreekt hiermee een brede doelgroep aan. Het Nederlands Openluchtmuseum trekt publiek uit alle lagen van de samenleving en uit heel Nederland, dit zijn ook mensen die misschien niet zo snel naar een ander museum zouden gaan. En met het landelijke geschiedenisfestival Maand van de Geschiedenis bereikt het museum deze brede doelgroep door heel Nederland.

Organisaties en erfgoedgemeenschappen worden steeds meer betrokken bij het museum, onder andere door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. Door samenwerkingen aan te gaan en actief te worden in de wijk en de regio bereikt het Nederlands Openluchtmuseum mensen die (nog) niet naar het museum toe komen. Met het educatieve aanbod rond de Canon van Nederland op de website [canonvannederland.nl](https://www.canonvannederland.nl) komt het museum in de klas. En door het Canonnetwerk van musea uit te breiden met historische plaatsen (online en in heel Nederland) wordt het nog toegankelijker.

ZAKELIJKE KOERS

Op zakelijk gebied wordt de ingeslagen koers van de vorige beleidsperiode voortgezet. De commerciële activiteiten worden doorontwikkeld voor de diverse doelgroepen. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar het bewaken van de aansluiting op de museale activiteiten. De komende periode zet het Nederlands Openluchtmuseum nog breder in op duurzaamheid, waarbij de certificering 'Green Key Goud' bewijst dat het museum op de goede weg is. Bijvoorbeeld door (meer) aandacht voor de ecologische footprint van producten en leveranciers, de afvalstroom en het stikstofbeleid.

MET FLEXIBILITEIT, CREATIVITEIT EN ONDERNEMERSCHAP REAGEERT HET MUSEUM OP DE VERANDERENDE OMSTANDIGHEDEN

De coronacrisis die in 2020 gestart is, heeft uiteraard grote impact op het verdienmodel van het Nederlands Openluchtmuseum. Grote groepen bezoekers en grotere events behoren niet meer vanzelfsprekend tot de mogelijkheden. Het museum gaat ervan uit dat dit zeker tot 2021-2022 van wezenlijke invloed zal zijn. Ook voor de periode daarna is het museum niet overtuigd van een terugkeer naar het 'oude normaal'. Dit leidt ertoe dat het Nederlands Openluchtmuseum een nieuw businessmodel ontwikkelt.

Met flexibiliteit, creativiteit en ondernemerschap reageert het museum op de veranderende omstandigheden. Bijvoorbeeld door de organisatie van alternatieve, kleinschalige events die aansluiten op de museale omgeving en activiteiten. Zo is het museum begonnen te experimenteren met openingstijden. In de zomer

van 2020 waren de eerste avondopstellingen (tot 22.00u), met onder andere foodtrucks, een kinderbioscoop en live muziekoptredens. Ook werd de zomeropenstelling verlengd. De aanpassingen en nieuwe activiteiten bieden een kans om nieuwe doelgroepen te bereiken. Het Nederlands Openluchtmuseum maakt daarbij optimaal gebruik van de unieke omgeving en weet zich zo inhoudelijk te onderscheiden.

Het museum kan snel schakelen, maar een onvoorziene ingreep van deze orde valt niet binnen de normale bedrijfsvoering op te vangen. De sluiting van 13 maart tot 1 juni 2020 leverde een bezoekersverlies op van meer dan 25% van het totale jaarvolume (>150.000 bezoekers) en een omzetverlies op commerciële activiteiten van eenzelfde omvang (ongeveer 2,5 miljoen euro). De invloed van tijdsloten en maximale bezoekersaantallen als gevolg van noodzakelijke coronamaatregelen levert een tot nu toe nog onbekende remming op de publieksaantallen op. In de winterprogrammering (6-8 weken) ontvangt het museum gewoonlijk 150.000 bezoekers met dagmaxima boven de 8.000. Dat zal in de winter van 2020 zeker gehalveerd worden. Kortom: waren de onzekerheidsmarges tot nu toe percentueel beneden de 10% op jaarbasis, nu is dat percentage zeker hoger dan 30-40%. Zijn de bezoekersaantallen op korte termijn 30-40% minder en de overige inkomsten eveneens, dan spreken we van een tekort van

meerdere miljoenen. In dit activiteitenplan gaat het Openluchtmuseum ervan uit dat het op termijn zeker weer kostendekkend kan en zal gaan functioneren, maar laat het in 2021 de verwachte invloed van de coronapandemie op de bedrijfsvoering ook in de cijfers doorklinken. Voor de jaren 2022 en verder wordt van een herstel uitgegaan.

ZELFEVALUATIE EN VISITATIE

Het Openluchtmuseum werkt met het kwaliteitszorgsysteem van Deming (de PDCA-cyclus). Het activiteitenplan 2021-2024 is vanuit dit systeem geschreven. Derhalve is het volgens het museum het meest zinvol om na twee jaar een *midterm review* te houden die de basis zal zijn voor zelfevaluatie en visitatie. Deze kan het beste in voorjaar/zomer van 2023 plaatsvinden. Het lijkt het museum niet zinvol om dit eerder te doen, daar 2021 vanwege de coronacrisis op vele gebieden geen regulier jaar zal worden en een tussentijdse review dan geen meerwaarde zal opleveren.

Uitgangspunt voor de evaluatie, zowel kwalitatief als kwantitatief, zal dit activiteitenplan zijn. Input voor de zelfevaluatie wordt gevonden door de goedgekeurde jaarverslagen 2021 en 2022 te gebruiken voor een zelfevaluatie en deze af te zetten tegen dit activiteitenplan.

WAS DIT NIEMAN
WAS DIT NOG NIET

1906

1900

HEEM II
HET NIEUW
HET NIEUW

LOQUIADREILLO
CASTA ARGENT
IGNITUM
PROBATUM
GATUM
IDNESE
ETC
NE

ACTIVITEITEN

PRESENTATIES

Museumpark

Bewaren en presenteren van (on)roerend en (im)materieel erfgoed

Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem werd opgericht in 1912 en vertelt het verhaal van het dagelijks leven van 1600 tot nu. Dat doet het samen met publiek, partners en gemeenschappen en aan de hand van historische gebouwen, collectie voorwerpen en (ambachts)presentaties, op een 44 hectare groot terrein dat tevens botanische tuin is.

Kwaliteitsverbetering publiekspresentaties

Het Nederlands Openluchtmuseum is voortdurend op zoek naar kwaliteitsverbetering. De komende jaren worden meerdere museumpresentaties vernieuwd, waarbij soms ook het verhaal wordt herzien om meer verdieping te bieden aan de bezoeker. Het museum streeft naar historische samenhang van de verschillende locaties, verhalen, interieurs, omliggende terreinen, dieren en het mobiel erfgoed.

Canon van Nederland

De omvangrijke Canonpresentatie maakt het fundament van onze Nederlandse geschiedenis – en daarmee ons gedeeld verleden – zichtbaar in het Nederlands Openluchtmuseum. De presentatie van alle Canonvensters op één plek is uniek en heeft een groot en landelijk publieksbereik, biedt verdieping aan het onderwijs en zorgt voor kruisbestuiving tussen tal van organisaties. Bij de presentatie van de herijkte Canon in juni 2020 is de Canonwand in de Canontentoonstelling inhoudelijk vernieuwd en is in dezelfde zaal de wisseltentoonstelling 'Canon anno 2020 – hoe doe je dat' geopend over de totstandkoming van de herijking. Het voornemen is om in 2021 de overige zalen van de Canontentoonstelling aan te passen aan de herijkte Canon. De belangrijkste doelstelling van het museum met betrekking tot de Canon is om het gebruik van de (herijkte) Canon in onderwijs en samenleving te stimuleren en te faciliteren. Hiertoe is onder andere in 2020 een project gericht op achttienjarige opgestart.

Educatie rond de Canon

Sinds 2010 zijn de Canonvensters opgenomen

in de kerndoelen van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Hierop aansluitend heeft het Nederlands Openluchtmuseum educatieve Canonprogramma's ontwikkeld die in de Canontentoonstelling en in het museumpark worden uitgevoerd.

Website

In juni 2020 is de website entoen.nu gecombineerd met de website van het Canonnetwerk canonvannederland.nl. Alle Canongerelateerde projecten die het Nederlands Openluchtmuseum beheert zijn nu ontsloten. De website bevat een grote verzameling lokale en regionale canons en er is de mogelijkheid voor elke gebruiker of in klassenverband om een eigen canon in vensters samen te stellen. Naar aanleiding van de herijking wordt de website uitgebouwd tot verzamelpunt voor het onderwijs en verder geactualiseerd, bijvoorbeeld met een vernieuwde reeks filmpjes bij de vijftig vensters (met ondertiteling) en met vensterlessen bij de nieuwe en gewijzigde vensters. Om het educatieve aanbod rondom de Canon maximaal toegankelijk te maken voor

het onderwijs zal dit ook aangeboden worden via een ander digitaal educatief platform.

Nieuwe publiekspresentaties

Het Nederlands Openluchtmuseum zet zich de komende beleidsperiode in om vernieuwende publiekspresentaties te realiseren in het museumpark. Van enkele presentaties hangt de haalbaarheid nog af van te verkrijgen vergunningen en te realiseren financiering.

In de Maak: ambachten ervaren

Het Nederlands Openluchtmuseum toont al meer dan 100 jaar de waarde van ambachten. Vanaf 2021 krijgen bezoekers, van scholieren tot professionals, de kans om zelf aan de slag te gaan met historische en hedendaagse

ambachtelijke technieken in een nieuwe werkplaats van het museum: In de Maak. In deze werkplaats staat ervaren en beleven centraal. De bezoeker krijgt plezier in het maken en wordt uitgedaagd om te creëren. Door bezoekers zelf aan het werk te zetten, maakt het museum zich sterk voor een positieve herwaardering van het (traditionele) vakmanschap.

In de Maak faciliteert ontmoetingen tussen ambachtslieden, ontwerpers en kunstenaars die samen ambachtelijke vaardigheden onderzoeken en hiermee de bezoekers inspireren. In een tijdelijke tentoonstelling geeft het museum aandacht aan de herwaardering van ambachten. Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland presenteert de resultaten van de AmbachtenLabs: een samenwerkingsproject tussen ambachtsmensen en kunstenaars. Ook andere inspirerende projecten waar ambachten een rol in spelen worden gepresenteerd in deze tentoonstelling.

Venezia: de eerste Italiaanse ijssalon in Nederland

In 2021 opent de nieuwe presentatie Venezia in het museum: het volledige interieur van de eerste Italiaanse ijssalon in Nederland. De van oorsprong Italiaanse familie De Lorenzo begon Venezia in 1928 in Utrecht. De ambachtelijke ijsbereiders representeerden een grote groep nieuwe Nederlanders. Inmiddels is Italiaans schepijs eten niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. In de presentatie Venezia komen collectie, programmering en horeca samen. De bezoekers leert hier iets over het ambacht van ijs maken, krijgt meer inzicht in het universele en actuele thema van migratie en kan genieten van een ijsje.

Onderduikhuis Warnsveld: huis met verborgen verhalen

De Tweede Wereldoorlog maakt een belangrijk onderdeel uit van de Nederlandse geschiedenis en van de Nederlandse identiteit. Universele waarden zoals de vrijheid van geloof, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van beweging zijn geen vanzelfsprekend gegeven, maar verworvenheden om bij stil te staan. Ze werden tijdens de Tweede Wereldoorlog sterk bedreigd en ondermijnd. In de beleidsperiode 2021-2024 gaat het Nederlands Openluchtmuseum daar structureel aandacht aan geven door een onderduikhuis uit de Tweede Wereldoorlog in het museum te realiseren. Dit huis vertelt een dubbel verhaal: het is in 1936 gebouwd voor ontspanning en vakantie in het bos, maar ook met twee onderduikplekken. Tussen 1936 en 1945 diende het huis als tijdelijk onderkomen voor joodse vluchtelingen uit Duitsland. De eigenaren,

zelf half-joods, speelden een prominente rol in de ondergrondse. In het huis uit Warnsveld ervaart de bezoeker de verschillende verhalen uit de geschiedenis van het huis. Naast de openstelling voor regulier publiek wordt ook een (school)programma voor groepen ontwikkeld.

Huis van Herinnering: reminiscentie in het Openluchtmuseum

Het Nederlands Openluchtmuseum en zorginstelling Pleyade hebben de ambitie om samen een plek te creëren waar reminiscentie centraal staat. Het museum streeft ernaar om in 2021-2024 een rij van zes doorzonwoningen te plaatsen. De woningen worden ingericht in de stijl van de naoorlogse periode en worden daarmee reminiscentiewoningen. Een deel is toegankelijk voor mensen met dementie, hun mantelzorgers en verzorgers. De woningen staan vol met herkenbare spullen en bevatten geluiden, smaken en geuren die bezoekers een zo authentiek mogelijk gevoel van het verleden geven. Hierdoor voelen bezoekers zich prettig en beleven ze herinneringen op een actieve manier. Een deel van de doorzonwoningen wordt ingericht als museale en educatieruimte om reguliere bezoekers van het Nederlands Openluchtmuseum context te bieden bij reminiscentie en het leven met dementie. Tevens wordt de ontwikkeling van de naoorlogse periode toegelicht.

In dit project benut het Nederlands Openluchtmuseum de kennis van de geschiedenis van het dagelijks leven. Het museum biedt een unieke omgeving die volledig anders is dan een zorgomgeving. Pleyade versterkt het programma met kennis van de zorg voor en omgang met mensen met dementie.

Paviljoen: leven in de stad 1950-2050

De komende jaren zet het museum zich in om de naoorlogse stedelijke ontwikkeling beter uit te lichten, met een focus op de Tweede Wereldoorlog en de tijd van de Wederopbouw. Het museum onderzoekt tevens de mogelijkheid om in de beleidsperiode 2021-2024 een paviljoen te realiseren waar deze stedelijke ontwikkeling sinds 1950 centraal staat. Met het paviljoen creëert het museum een ontmoetingsruimte waar aan de hand van verschillende scenario's samen met partners en bezoekers nagedacht kan worden over de stad van vroeger en van de toekomst.

In het paviljoen zijn de thema's leefbaarheid en duurzaamheid de rode draad. Zo zet het Nederlands Openluchtmuseum zich in om de bewustwording rondom klimaatverandering te vergroten. De klimaatcrisis is voor steeds meer mensen aanleiding om een ander leefpatroon na te streven. Er is behoefte aan kennis over bijvoorbeeld hergebruiken, circulariteit en energietransitie. Het Nederlands Openluchtmuseum wil in deze behoefte voorzien.

In co-creatie met partners en deskundigen uit de samenleving, de wetenschap, de overheid en het bedrijfsleven onderzoekt het museum wat de geschiedenis ons hierover kan leren. Wat behouden we uit het verleden, wat brengen we terug en waarvan nemen we afscheid? Welke manier van denken passen we toe? Het museum brengt bezoekers, bedrijven, ambachtslieden,

kunstenaars en designers samen om te reflecteren op de transitie-opgaven van deze tijd. Wat is hun toekomstvisie? Welke patronen moeten worden doorbroken en wat vraagt juist om herwaardering? Op deze manier wil het Nederlands Openluchtmuseum actief bijdragen aan een duurzame toekomst.

PROGRAMMERING

Wisselende programmering: jaarthema's

Het Nederlands Openluchtmuseum toont door het jaar heen een wisselende programmering rond een centraal jaarthema. Dit plaatst het museum telkens weer in een ander perspectief.

- Het jaarthema komt tot uiting in een wisseltentoonstelling, waarin de collectie van het Nederlands Openluchtmuseum wordt ontsloten voor het publiek en immaterieel erfgoed meer zichtbaar wordt in het museum. Het museum heeft in 2020 de locatie Wagenhal heringericht als tentoonstellingsruimte voor deze wisseltentoonstellingen.
- Rondom het jaarthema programmeert het museum activiteiten.
- Met het jaarthema zoekt het museum de actualiteit op: relevante onderwerpen worden gekoppeld aan de Nederlandse geschiedenis. Meerstemmigheid en inclusiviteit staan centraal.
- Het jaarthema wordt waar mogelijk gekoppeld aan de opening van een nieuwe publiekspresentatie in het museum.

Jaarthema 2021: (her)waardering van ambachten

Het jaar 2021 staat in het teken van de (her)waardering van ambachten. Ambachten van vroeger en van nu, waaronder ambachten

die vanuit andere culturen naar Nederland zijn gekomen, staan centraal in de programmering en in de activiteiten van het museum. In 2021 opent het Nederlands Openluchtmuseum ook twee nieuwe publiekspresentaties: In de Maak en Venezia.

Jaartheme 2022: vrijheid

Vrijheid vormt het jaartheme van 2022. Ook wordt een nieuwe locatie in het Nederlands Openluchtmuseum geplaatst: onderduikhuis Warnsveld, waarin verhalen over verzet, vrijheid en vluchten centraal staan.

Jaartheme 2023: zorg voor elkaar

In 2023 staat het museum in het teken van zorg voor elkaar. Het museum opent dit jaar ook het Huis van Herinnering, samen met zorginstelling Pleyade.

Jaartheme 2024: duurzaamheid

Duurzaamheid is het thema van 2024 in het Nederlands Openluchtmuseum. Het museum streeft ernaar om in 2024 een paviljoen te realiseren waar thema's als leefbaarheid en duurzaamheid centraal staan.

Programmering buiten het museum

Canonnetwerk

Het Canonnetwerk telt momenteel dertig samenwerkende musea die vensters uit de Canon van Nederland vertegenwoordigen en zichtbaar maken. Het Nederlands Openluchtmuseum is initiator en hoofdorganisator. Met steun van het ministerie van OCW wordt het Canonnetwerk in de komende jaren uitgebreid met andersoortige, niet-museale partners. De groeiende verzameling Canongerelateerde objecten en plaatsen van herinnering die op deze manier ontstaat, zal ook op locatie voor een breed publiek ontsloten worden. Zowel het onderwijs als museale en geschiedkundige organisaties en instellingen zien het Nederlands Openluchtmuseum als natuurlijke partner ter stimulering van allerlei activiteiten op het gebied van erfgoed en geschiedenis. Deze netwerkfunctie wil het museum graag structureel beleggen binnen de organisatie. Tot eind 2020 worden alle Canongerelateerde activiteiten deels door

projectfinanciering en deels uit eigen middelen gefinancierd. De continuïteit is momenteel in het geding.

Met de vele Canongerelateerde manifestaties, activiteiten en netwerkprojecten heeft het Nederlands Openluchtmuseum de ambitie om verder uit te groeien als de spil van wat het Nederlands Openluchtmuseum het 'Nationaal Historisch Netwerk' wil noemen: een netwerk van Canonpartners dat (de discussie over) een Nationaal Historisch Museum overbodig maakt. Dat brengen we graag onder de aandacht bij de politiek, want om deze potentie tot bloei te laten komen is draagvlak en financiering nodig. Een Nationaal Historisch Netwerk vergroot de zichtbaarheid van de Canonmusea en belangrijke historische locaties: online en in het land. Samenwerking met de Maand van de Geschiedenis en met de website canonvannederland.nl brengt de grote geschiedenis en het nationaal erfgoed goed onder de aandacht van liefhebbers van geschiedenis, het onderwijs en mensen die de waarde van geschiedenis voor een beter begrip van vandaag nog aan het ontdekken zijn. Binnen en buiten de muren van het museum, online en offline.

**DUURZAAMHEID IS HET
THEMA VAN 2024**

Maand van de Geschiedenis

De Maand van de Geschiedenis is het grootste geschiedenisfestival van Nederland dat elk jaar in oktober plaatsvindt met activiteiten in heel Nederland. Het wordt sinds 2012 georganiseerd vanuit het Nederlands Openluchtmuseum. Met honderden deelnemende instellingen, een grotere naamsbekendheid, bekende auteurs die zich als ambassadeur verbinden en een pakkende huisstijl is voor de Maand van de Geschiedenis een stevig fundament gebouwd. De Maand van de Geschiedenis zal de komende jaren doorontwikkelen. Er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van het aanbod door cultureel makelaarschap, netwerkbijeenkomsten,

documentatie en begeleiding van regionale spin-offs.

Het museum in de wijk

Het Nederlands Openluchtmuseum is er voor iedereen en gaat ook naar mensen toe die zelf nog niet naar het museum komen. Zo start het museum in 2020 een co-creatie project met Presikhaaf University: een jongereninitiatief in de Arnhemse wijk Presikhaaf.

Het museum in de regio

In 2019-2020 startte de samenwerking van het Nederlands Openluchtmuseum en Koninklijke Burgers' Zoo in het kader van 75 jaar Airborne.

Deze samenwerking heeft geleid tot een nieuwe verbintenis als maatschappelijke partner van Vitesse. De kracht van de samenwerkende partijen wordt ingezet om sociaal-maatschappelijk actief te zijn in de regio. Het Nederlands Openluchtmuseum is ook in de periode 2020-2025 de maatschappelijke partner van Vitesse. Met de voetbalclub en de afdeling Vitesse Betrokken gaat het museum regionale projecten oppakken. Hiermee bereikt het museum andere doelgroepen en streeft het tevens naar maatschappelijke binding.

EDUCATIE

Het Nederlands Openluchtmuseum is blij met de bijna 40.000 scholieren uit het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs die het jaarlijks ontvangt. De programmering is vakoverstijgend en komt in nauwe samenwerking met docenten tot stand. Leerlingen vanaf groep 1 in het primair onderwijs tot en met klas 3 van het voortgezet onderwijs worden in het museum op een laagdrempelige, interactieve manier in aanraking gebracht en uitgedaagd na te denken en met elkaar te praten over thema's als migratie en duurzaamheid. De komende jaren worden nieuwe educatieve programma's ontwikkeld die gekoppeld zijn aan nieuw te openen locaties in het museum. Daarnaast zullen de bestaande programma's worden herzien om de kwaliteit op niveau te houden.

De coronacrisis maakt duidelijk dat er behoefte is aan digitaal en online lesaanbod. Het bestaande digitale lesmateriaal zal worden uitgebreid en worden ondergebracht op een platform om zo de vindbaarheid en het gebruik te vergroten. Met name voor programma's rondom de Canon biedt dit kansen om heel Nederland te bereiken.

KENNIS EN COLLECTIES

Collectieprofiel

De collectie die het Nederlands Openluchtmuseum beheert is bijzonder en onderscheidend. De onroerende en roerende objecten (ruim 100 gebouwen en ongeveer 154.000 voorwerpen) vormen materiële getuigenissen van de geschiedenis van het dagelijks leven in Nederland van 1600 tot nu. Ze laten zien hoe mensen wonen, werken, zich kleden, opgroeien en omgaan met zingeving en vrije tijd. De focus ligt op het gewone, algemene en alledaagse, in plaats van op het unieke en exclusieve. Daarnaast beheert het Nederlands Openluchtmuseum een uitgebreide documentaire collectie met betrekking tot de geschiedenis van het dagelijks leven in Nederland. Deze bestaat uit meer dan 275.000 documenten en voorwerpen die samenhangen met en complementair zijn aan de museale collectie en presentaties. Vanwege de ouderdom en herkomst hebben sommige

onderdelen van de documentaire collectie inmiddels museale waarde.

De gebouwen en voorwerpen die het Nederlands Openluchtmuseum verzamelt zijn representatief voor historische, maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland. Materiële cultuur van het dagelijks leven verhaalt niet uitsluitend over het leven van alledag, maar ook over de grote geschiedenis. Zo hebben bijvoorbeeld technologische ontwikkelingen en kennis veel invloed gehad op het alledaagse leven en op de mogelijkheden die mensen hadden voor hun tijdsbesteding. Het Nederlands Openluchtmuseum is als geen ander museum in staat om de relatie tussen mensen en hun omgeving te laten zien en voor de toekomst te bewaren, juist door de bijzondere combinatie van onroerende collectie, roerende collectie, documentaire collectie, presentaties in het museum, Canon van Nederland, tuinen, landschappelijke omgeving en immateriële cultuur. Contextrijkheid en representativiteit maakt de collecties van groot nationaal en internationaal belang.

Collectiebeleid

In de beleidsperiode 2021-2024 wordt het collectiebeleid voortgezet, met een aantal accentverschuivingen.

Kwaliteitsverbetering

Kwaliteitsverbetering van de museale collectie is een voortdurend proces. In de vorige beleidsperiode 2017-2020 heeft daartoe een inhaalslag plaatsgevonden waarbij ruim 3500 voorwerpen zijn afgestoten.

Collectieversterking

Het museum heeft de ambitie om de collectie te versterken. Het grootste deel van de collectie van het Nederlands Openluchtmuseum behelst momenteel het dagelijks leven in Nederland tussen ongeveer 1850 en 1950. Door versterking van de collectie vanaf 1950 verwacht het museum een groei van de collectie. Het Nederlands Openluchtmuseum streeft naar

inclusiviteit en vindt het belangrijk om collectie te verwerven die gerelateerd is aan de verder toegenomen verstedelijking en diversificatie van de samenleving in de periode na de Tweede Wereldoorlog. Bij te verwerven voorwerpen streeft het Nederlands Openluchtmuseum naar contextrijkheid: behalve biografische gegevens van de gebruikers kan context ook bestaan uit kunsthistorische, historische, technologische, wetenschappelijke of culturele aspecten.

Actief en participatief verzamelen voor meer diversiteit

Naast passief verzamelen zal het Nederlands Openluchtmuseum in de beleidsperiode 2021-2024 ook de mogelijkheden om actief te gaan

verzamelen voor de roerende collectie verkennen. Het museum acht actief verzamelen noodzakelijk om tot meer diversiteit in de collectie te komen. Ook het participatief verzamelen wordt onderzocht voor zowel de roerende als voor de documentaire collectie.

In 2024 wordt de nieuwe aanpak geëvalueerd, waarbij een advies geformuleerd wordt voor de toekomst. Voor de documentaire collectie geldt al een actief verwervingsbeleid.

Zichtbaarheid collectie: fysiek en online

Voor de verhuizing van de collectie naar CollectieCentrum Nederland is de collectie gefotografeerd en gedigitaliseerd. Dit maakt het mogelijk om een deel van de collectie digitaal te

ontsluiten voor een breed publiek.

Het Nederlands Openluchtmuseum spant zich in om de eigen collectie zoveel mogelijk te tonen, bijvoorbeeld in de tentoonstellingsruimte Wagenhal waar een tentoonstelling passend bij het jaarthema met objecten uit de eigen collectie wordt gepresenteerd.

Het Nederlands Openluchtmuseum hanteert een ruimhartig bruikleenbeleid, daar waar mogelijk kunnen musea tijdelijk objecten uit de museale collectie lenen voor tentoonstellingen.

Wetenschappelijk onderzoek

Conservatoren en wetenschappelijk medewerkers verrichten toegepast wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van enerzijds de presentaties in het museum en anderzijds de collectie van het Nederlands Openluchtmuseum. Zo zorgen zij voor een gedegen basis. Conservatoren en wetenschappelijk medewerkers functioneren daarbij als deskundige kennismakelaars: het verrichte onderzoek mondt soms uit in (wetenschappelijke) publicaties of lezingen. De conservatoren, wetenschappelijk medewerkers en documentalisten werken binnen relevante netwerken. Hierdoor wordt kennis breed gedeeld. Voor kwaliteitsverbetering van bestaande en het realiseren van nieuwe presentaties wordt samengewerkt met externe deskundigen en wanneer relevant ook met andere externe partijen, waardoor inhoudelijke toetsing in een vroeg stadium plaatsvindt en

projecten van het museum nog beter en breder gedragen worden.

Kenniscentrum voor het dagelijks leven

Het Nederlands Openluchtmuseum ambieert een kenniscentrum te zijn dat objectieve, relevante kennis over de geschiedenis van het dagelijks leven in Nederland ontsluit waarmee actuele maatschappelijke thema's historisch geduid kunnen worden. Als kenniscentrum zorgt het museum in de eerste plaats voor de uniforme ontsluiting van de collecties. De komende beleidsperiode wordt bovendien een online kennisbank ontwikkeld waarin roerende, onroerende en documentaire collecties verbonden worden met de Canon van Nederland-tentoonstelling en de botanische collectie. Tevens wordt onderzocht op welke wijze vanuit de kennisbank verwezen kan worden naar informatie in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland.

Fysiek collectiebeheer

Kwaliteit collectiebeheer

Bij het beheer en behoud van de roerende collectie is in beleidsperiode 2017-2020 veel aandacht besteed aan preventieve maatregelen, zoals het opstellen en herzien van collectieprotocollen (Spectrumprocedures en veiligheidsprotocollen) en het Collectie Hulpverleningsplan (CHV), inclusief training,

coördinatie en calamiteitenopvolging. Daarnaast is er continue preventieve behandeling, conservering en restauratie van roerende collectie op het museumterrein en in de depots. Ook is de monitoring van het binnenklimaat uitgebreid.

CollectieCentrum Nederland

Het CollectieCentrum Nederland (CC NL), het gezamenlijke depot van het Nederlands Openluchtmuseum, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, het Rijksmuseum en Paleis Het Loo, wordt in 2021 volledig in gebruik genomen. De komende jaren is de verdere ontwikkeling van de samenwerking en organisatie van CollectieCentrum Nederland het speerpunt. Het gaat daarbij met name om het afnemen van diensten, het uitbreiden van de samenwerking op diverse kennisgebieden en het veilig, verantwoord en duurzaam bewaren van de collecties volgens de laatste wetenschappelijke inzichten. Duurzaamheid speelt in alle opzichten een belangrijke rol bij het CollectieCentrum Nederland. Het ontwerp van het gebouw heeft de hoogst mogelijke certificering voor duurzaamheid.

Behandeling, onderhoud, conservering en restauraties van roerende collectie

Vanaf 2017 is veel tijd en aandacht uitgegaan naar de voorbereiding van de bouw van het CollectieCentrum Nederland en het verhuisklaar maken van de depotcollecties. In 2021-2024 ligt de focus op behandeling, onderhoud, conservering en restauratie van de roerende collectie in het museum. Vanaf 2021 zal er minimaal jaarlijks één wisseltentoonstelling en/of vernieuwing van museale presentatie met roerende collectie en/of bruiklenen worden gerealiseerd in het museum, waarbij kwaliteitsborging van de collectie wordt gegarandeerd.

KENNISCENTRUM IMMATERIEEL ERFGOED NEDERLAND

Divers en duurzaam levend erfgoed

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland geeft sinds 2012 uitvoering aan de implementatie van het UNESCO-verdrag in Nederland inzake de Bescherming van Immaterieel Erfgoed. Het Kenniscentrum werkt aan divers en duurzaam levend erfgoed.

De komende jaren zet het Kenniscentrum de basistaken 'Erfgoedzorg en Kennisontwikkeling' met betrekking tot immaterieel erfgoed voort met een focus op diversiteit, duurzame ontwikkeling en verdere uitbreiding van het

Netwerk en de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland. Het Kenniscentrum gelooft dat immaterieel erfgoed bijdraagt aan de diversiteit van een brede en participatieve samenleving, aan internationale culturele uitwisseling en aan een duurzame samenleving.

Immaterieel erfgoed toont de diversiteit van de samenleving

Immaterieel erfgoed is levend en dynamisch. Het betreft cultuuruitingen die door gemeenschappen van nu worden beleefd als erfgoed en hen een gevoel van identiteit en continuïteit geven. Het wordt dus steeds opnieuw vormgegeven in samenhang met

maatschappelijke veranderingen en in interactie met de sociale omgeving en van generatie op generatie doorgegeven.

Erfgoedgemeenschappen bepalen zelf wat voor hen belangrijk immaterieel erfgoed is. Dit roept soms dialoog en discussie op. Het is daarbij belangrijk om te onthouden dat het borgen van immaterieel erfgoed gebeurt voor toekomstige generaties. Het Kenniscentrum enthousiasmeert 'oude' en 'nieuwe' immaterieel erfgoedgemeenschappen met uiteenlopende culturele en etnische achtergronden, jong en oud, uit heel Nederland om hun immaterieel erfgoed zichtbaar te maken en aan te melden voor het Netwerk en de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland. Ook zet het Kenniscentrum een nieuwe bewustwordingscampagne op en start het met het ontwikkelen van educatief materiaal. Daarmee zet het Kenniscentrum in op verbreding en diversifiëring om de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland zoveel mogelijk een inclusieve afspiegeling te laten zijn van het immaterieel erfgoed dat in Nederland wordt beoefend.

Immaterieel erfgoed kent geen grenzen

Het Kenniscentrum is ervan overtuigd dat door de voortgaande mondialisering steeds meer sprake zal zijn van transcultureel immaterieel erfgoed. Verdere internationale uitwisseling van immaterieel erfgoed en het ontwikkelen van de methodieken voor inventariseren en borgen van immaterieel erfgoed hebben de komende jaren

dan ook de aandacht van het Kenniscentrum. Het Kenniscentrum is een UNESCO-geaccrediteerde NGO en werkt internationaal samen binnen het ICH-NGO Forum. Op het gebied van onderzoek werkt het Kenniscentrum daarvoor samen met internationale partners zoals MemoriaMedia, de International Society for Ethnology and Folklore en de Association of Critical Heritage Studies. Het Kenniscentrum wordt uitvoeringspartner op het gebied van immaterieel erfgoed in het Nederlandse programma Internationale Erfgoed Samenwerking, dat onderdeel is van het internationaal cultuurbeleid van Nederland. Daarnaast zal aan de minister van OCW

ondersteuning worden verleend bij nominaties voor de internationale Representatieve Lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid.

Duurzame ontwikkeling van immaterieel erfgoed

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland zet, in lijn met de SDG's van de Verenigde Naties, in op ondersteuning van erfgoedgemeenschappen in hun zoektocht naar (ecologisch) duurzame oplossingen voor vraagstukken bij de beoefening van immaterieel erfgoed. Denk bijvoorbeeld aan het (her)gebruiken van materialen. Ook gaat het Kenniscentrum meer aandacht schenken

aan immaterieel erfgoed dat bijdraagt aan verbondenheid met en respect voor de natuur, kennis van de natuur en zingeving in samenhang met de omgang met de natuur. In het kader van de SDG's werkt het Kenniscentrum aan kennisontwikkeling met als belangrijke speerpunten diversiteit en duurzaamheid. Ook verricht het Kenniscentrum onderzoek en reflecteert het op gehanteerde methoden, het inventariseren en borgen van immaterieel erfgoed. In dit alles wordt zoveel mogelijk nationaal en internationaal de samenwerking gezocht.

Immaterieel erfgoed in de Caribische regio

In de beleidsperiode 2021-2024 continueert het Kenniscentrum de samenwerking met het Dutch Caribbean Intangible Cultural Heritage

Committee (DCIHC) om samen verder te werken aan structurele(re) uitwisseling van kennis en ervaringen rond de borging van immaterieel erfgoed binnen de zes eilanden in de Caribische regio. Het Kenniscentrum zal ook hier de missie 'werken aan divers en duurzaam levend erfgoed' inbrengen. Specifiek voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius stelt het Kenniscentrum de diensten vanuit de basistaken (advisering, ondersteuning, deskundigheidsbevordering, onderzoek, internationale uitwisseling) beschikbaar.

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland, onderdeel van het Nederlands Openluchtmuseum

Sinds 2017 is Kenniscentrum onderdeel van het Nederlands Openluchtmuseum. Door de

faciliterende rol die het museum biedt, kan het Kenniscentrum focussen op de inhoudelijke werkzaamheden. Het Kenniscentrum heeft in 2018-2019 de methodiek van het AmbachtenLab ontwikkeld binnen het Openluchtmuseum. Momenteel worden de AmbachtenLabs uitgebreid naar andere musea. In 2021-2024 gaat het Kenniscentrum methodieken ontwikkelen voor meer publieksparticipatie en participatie van (immaterieel) erfgoedgemeenschappen. Daarnaast wordt gewerkt aan digitale ontsluiting van immaterieel erfgoed op locatie, 'Immaterieel Erfgoed Spotten', met (indien van toepassing) connectie met de museumcollectie. Dit versterkt de positie van het Nederlands Openluchtmuseum als netwerkorganisatie op het gebied van cultureel erfgoed.

WERKEN AAN DIVERS EN DUURZAAM LEVEND ERFGOED

MARKETING EN COMMUNICATIE

DOELGROEPEN

Het Nederlands Openluchtmuseum wil voor elke bezoeker van betekenis zijn. De voornaamste doelgroepen waar het museum zich op richt zijn consumenten, scholen en groepen.

Consumenten

- Plezierzoekers: bevinden zich in alle leeftijdscategorieën, vinden sfeer tijdens een dagje uit zeer belangrijk en zijn gevoelig voor de mening van anderen.
- Brede publiek: heeft relatief vaak thuiswonende kinderen en is samenwonend/getrouwd, is graag actief en wil verwend worden.
- Inhoudelijken: hebben een hogere leeftijd, zijn samenwonend/gehuwd zonder thuiswonende kinderen, relatief vaak gepensioneerd, leren graag nieuwe dingen.

Scholen

Basis-, voortgezet en speciaal onderwijs en vanaf 2021 speciale aandacht voor het MBO.

Groepen

Zakelijk en particulier.

PUBLIEKSBEREIK

Het Nederlands Openluchtmuseum is al jaren het best bezochte museum buiten de Randstad. In 2020 is de basis gelegd voor een nieuwe merkstrategie.

De bezoekersaantallen stegen de afgelopen jaren tot 560.000 bezoekers in 2019, het bereik is toegenomen. Sfeer en plezier zijn voor alle doelgroepen relevant en moeten hand in hand gaan met een interessante inhoud. Een verdere professionaliseringslag, zoals het opbouwen van een klantbestand en de inzet van een crossmediale middelenmix waarbij online content een grote rol speelt, moet resulteren in het verder aantrekken van nieuwe bezoekers en vergroten van herhaalbezoek. Marketinginspanningen die specifiek gericht zijn op de vakantieperiodes, waar de focus op gezinnen met (klein)kinderen ligt, moeten hun vruchten verder afwerpen. Tentoonstellingen, wijzigingen in de museale collectie en een wisselende programmering dragen bij aan herhaalbezoeken. *Free publicity* is een integraal onderdeel van de middelenmix om het (potentiële) publiek te bereiken.

MARKETINGACTIVITEITEN EN PRIJSSTRATEGIE

Kwalitatieve en kwantitatieve doelgroep- en bezoekersonderzoeken vinden structureel plaats. De naamsbekendheid van het museum (*top of mind* en spontane naamsbekendheid) is in 2020 gestegen ten opzichte van 2019. De uitkomsten van de onderzoeken zorgen voor een betere aansluiting bij de marketing- en communicatie-inspanningen en verdere aanscherping in museale programmering. Ook doet het museum campagne-effectmetingen opdat de uitingen steeds optimaler aansluiten bij de verschillende doelgroepen.

De buitenlandse doelgroep wordt nader onderzocht en vervolgens via de juiste kanalen benaderd om een bezoek aan het museum te stimuleren.

De komende jaren wordt flexibiliteit in prijsstelling doorgevoerd: *yield management*. Hierbij wordt met name ingezet op de dalperiodes: maanden, dagen, tijden waar minder bezoekers komen en een aangepaste tariefstelling kan gelden.

ONDERNEMERSCHAP

FINANCIERINGSMIX EN VERDIENMODEL

Het totaal van de inkomsten van het Nederlands Openluchtmuseum bedraagt 26 miljoen euro (peiljaar 2019). Naast structurele subsidie van het ministerie van OCW verkrijgt het Nederlands Openluchtmuseum eigen inkomsten uit sponsoring, fondsenwerving, bijdragen van particulieren, kaartverkoop, horeca- en retail, events, rondleidingen, groepsbezoeken en parkeerinkomsten.

PARTNERS VAN HET MUSEUM

Zeer erkentelijk is het Nederlands Openluchtmuseum de partners die aan het museum verbonden zijn: bedrijven, overheden, kennisinstellingen en particulieren. Het Nederlands Openluchtmuseum streeft naar duurzaam en gelijkwaardig samenwerken met partners.

- Hoofdpartners van het museum zijn het Ministerie van Onderwijs en Wetenschap, DHL en de BankGiro Loterij.
- Daarnaast heeft het museum project- en adoptiepartners en dragen verschillende fondsen regelmatig bij aan nieuwe projecten.
- In de regio zoekt het museum naar

samenwerking met maatschappelijke partners.

- Het Nederlands Openluchtmuseum is trots op de betrokkenheid van de particuliere gevers, waaronder de leden van De 12 Provinciën, Donateurs en Vrienden.

COMMERCIEËLE ACTIVITEITEN

Horeca

Het horeca-aanbod staat in het teken van laagdrempeligheid, service en kwaliteit. De horeca van het Nederlands Openluchtmuseum is volledig in eigen beheer, waardoor het aanbod goed kan aansluiten op de museale programmering. Duurzaamheid speelt een grote rol, zowel in de keuze voor leveranciers en producten als in de bereiding, presentatie en aanbod.

Retail

Begin 2020 heeft de museumwinkel een transformatie ondergaan. Het assortiment is aangepast en aangevuld met duurzame en ambachtelijke producten die deels vervaardigd zijn in het museum. In 2020 heeft het museum

een cadeaukaart geïntroduceerd. Het plan is om in 2021 een webshop van het museum te openen.

(Zakelijke) groepen

Jaarlijks ontvangt het Nederlands Openluchtmuseum bezoekers in groepsverband: circa 40.000 scholieren en circa 50.000 particuliere en zakelijke bezoekers. Door de coronacrisis verandert het productaanbod voor de groepen. Zo ontwikkelt het museum hybride evenementen. De groepsbezoekers geven aan bijzonder positief verrast te zijn door de entourage, kwaliteit en gastvrijheid van het museum.

HET HORECA-AANBOD STAAT IN HET TEKEN VAN LAAGDREMPELIGHEID, SERVICE EN KWALITEIT

Voor meer informatie

Nederlands Openluchtmuseum

Hoferlaan 4

6816 SG Arnhem

T +31 (0) 26 357619

www.openluchtmuseum.nl

Foto's: Wim de Knegt, Babet Hogervorst, Mike Bink, Masha Bakker, Anda van Riet